

Ján Figel' – komisár pre vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a mládež

Konferencia k vstupu Slovenskej republiky do eurozóny

Podujatie organizované NR SR

Bratislava, 18. január 2008

Platí povedané slovo

Vážený pán predseda,
ctené poslankyne a poslanci Európskeho a národného parlamentu,
vážený pán guvernér,
dámy a páni!

Úvod

Ďakujem za pozvanie na túto parlamentnú konferenciu o vstupe Slovenska do eurozóny. Považujem za veľmi dôležité, keď sa na spoločnom fóre stretnú a spolu diskutujú hlavní predstavitelia legislatívy, exekutívy, regiónov a zástupcovia bánk, spotrebiteľských a podnikateľských asociácií a združení. Zároveň je veľmi prínosné vypočuť si skúsenosti tých ľudí, ktorí sa v nedávnej minulosti podieľali na začlenení svojich krajín do eurozóny.

Európska komisia je partnerom Slovenska v tomto procese. V novembri sme s Ministerstvom financií SR podpísali dohodu o podpore slovenskej komunikačnej stratégie pre prípravu na prevzatie európskej spoločnej meny.

Euro v kontexte európskej integrácie

Myšlienka spoločnej Európy prešla vývojom – od prvých cieľov ako bolo vytvorenie colnej únie, spoločnej poľnohospodárskej politiky až po zložitejšie projekty ako spoločný trh či jednotná mena. Tak, ako zjednocovanie Európy nebol a nie je priamočiary proces, nebolo a nie je tomu tak ani v prípade vytvorenia a zavedenia spoločnej meny. Pokusy o užšiu spoluprácu v menovej oblasti sú takmer rovnako staré ako samotný

európsky integračný proces. Počnúc Európskou platobnou úniou v 50. rokoch, cez vytvorenie Európskeho menového systému až po Ekonomickú a menovú úniu. Tento rok je tomu už desať rokov od vytvorenia EMU, čo je príležitosťou pre zhodnotenie dosiahnutých úspechov a pre prípravu na nadchádzajúce výzvy v rámci eurozóny (dúfam, že už za aktívnej účasti Slovenska).

EMU je najrozvinutejší stupeň ekonomickej integrácie v súčasnosti. EMU sa postupne stáva dôležitým motorom pre ešte užšiu spoluprácu v rámci únie. Pre 319 miliónov ľudí, ktorí používajú euro v každodennom živote, je spoločná mena hmatateľným symbolom zdieľaného úspechu a výziev pre Európu do budúcnosti.

Za vyše päť rokov v obehú potvrdilo euro svoju životaschopnosť, ale aj výrazný prínos pre európsky a medzinárodný obchodný a finančný vývoj.

Rozšírenie eurozóny

Rozšírenie eurozóny o Slovinsko, Maltu a Cyprus sú dôkazom jej otvoreného charakteru. Slovensko má ambíciu prijať euro k 1. 1. 2009. Proces prípravy sa netýka iba Národnej banky a vlády, ale **celej krajiny, každého občana (viac ako Schengen)**. Preto si príprava vyžaduje rozumnú politiku a rozsiahlu informačnú a vzdelávaciu kampaň. Prieskumy (napr. Eurobarometer zo septembra 2007) hovoria, že väčšina Slovákov (55%) súhlasí s prijatím eura za národnú menu, avšak až 43% chce čo najskôr viac informácií o jej zavedení.

Prínos eura pre občanov, podnikateľov a firmy

Euro ponúka množstvo praktických výhod najmä pre občanov, napr. jednoduchšie cestovanie v rámci eurozóny, bez zbytočných starostí so zamieňaním peňazí pri každom prekročení hranice; ako aj ľahšie porovnávanie cien v rámci krajín eurozóny;

Jednotná mena napomáha vyššiemu rastu cez znižovanie menových výkyvov, čím sa vytvára stabilnejšie prostredie pre obchod a znižujú sa riziká a neistoty pre obchodných partnerov pri dovoze a vývoze svojich výrobkov;

Podnikatelia ľahšie plánujú a prijímajú investičné rozhodnutia, keďže neistoty spojené s kurzovými výkyvmi sú zredukované na minimum;

Otvára sa aj viacej možností pre spotrebiteľov: jednotná mena umožní spotrebiteľom jednoduchšie nakupovanie a využívanie služieb v zahraničí, spojené najmä s rozvojom elektronického obchodu;

Veľký spoločný trh s jednotnou menou znamená pre investorov, že ich investície a obchod sa realizujú v stabilnom ekonomickom prostredí.

Riziká a otázky spojené so vstupom do eurozóny

Musím však aj spomenúť, že vstup do eurozóny prináša riziká, pokiaľ krajina nie je na tento vstup dostatočne pripravená.

Ekonomická politika krajiny by sa mala zamerať na makroekonomickú stabilitu a vytvorenie rámcových podmienok pre **reálne ekonomické dobiehanie (catching-up)**. Kľúčové v tomto kontexte sú obozretná rozpočtová politika, uvážlivý vývoj v mzdovej politike, silný finančný dohľad a zdravé štrukturálne politiky smerujúce k udržateľnému rastu. Dôležitými výzvami pre Slovensko je dynamicky pokračovať v rozpočtovej konsolidácii a udržať nízku infláciu.

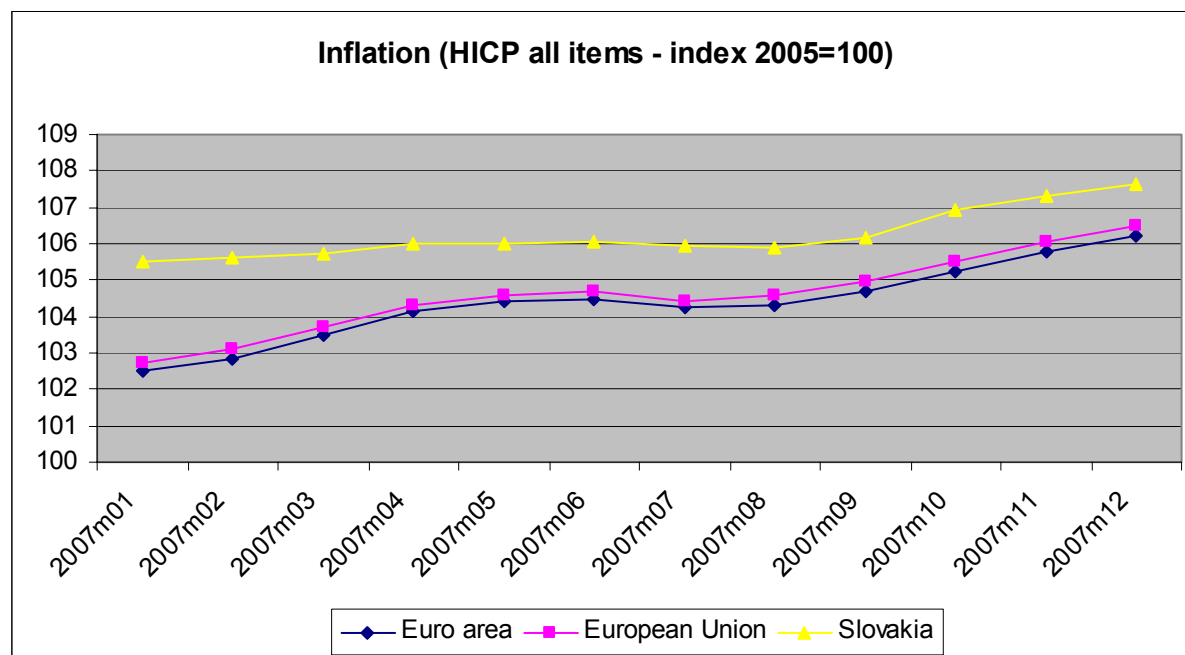
Pred vstupom Slovenska do EÚ oponenti vstupu argumentovali najmä **dramatickým zvyšovaním cien po vstupe**. My sme tvrdili, že ceny porastú, rast cien sa nedá zastaviť, ale na ich rast budú vplývať aj iné okolnosti ako bol samotný vstup do EÚ. Reálna situácia len potvrdila naše tvrdenia. **K žiadnemu dramatickému nárastu cien nedošlo**. Navyše sme cenovú hladinu dostali na úroveň, ktorá spĺňa maastrichtské kritériá. Ani

dnes nemožno tvrdiť, že ceny nebudú rásť. Ceny budú rásť, ale môžu v priebehu času pri rozumnej, zodpovednej politike rásť pomalšie.

Ako vidieť z vývoja cenovej úrovne v roku 2007 na Slovensku v porovnaní s vývojom cien eurozóny (Graf č. 1), tento **v podstate kopíroval vývoj cien v EÚ**. Takýto vývoj je logický a len potvrdzuje skutočnosť, že jednak na cenovú úroveň vyplývajú aj vonkajšie podmienky (veľmi otvorená ekonomika) a po druhé, tak ako z 2. grafu jasne vidieť, rast cien na Slovensku je nižší v porovnaní s priemernou infláciou v EÚ.

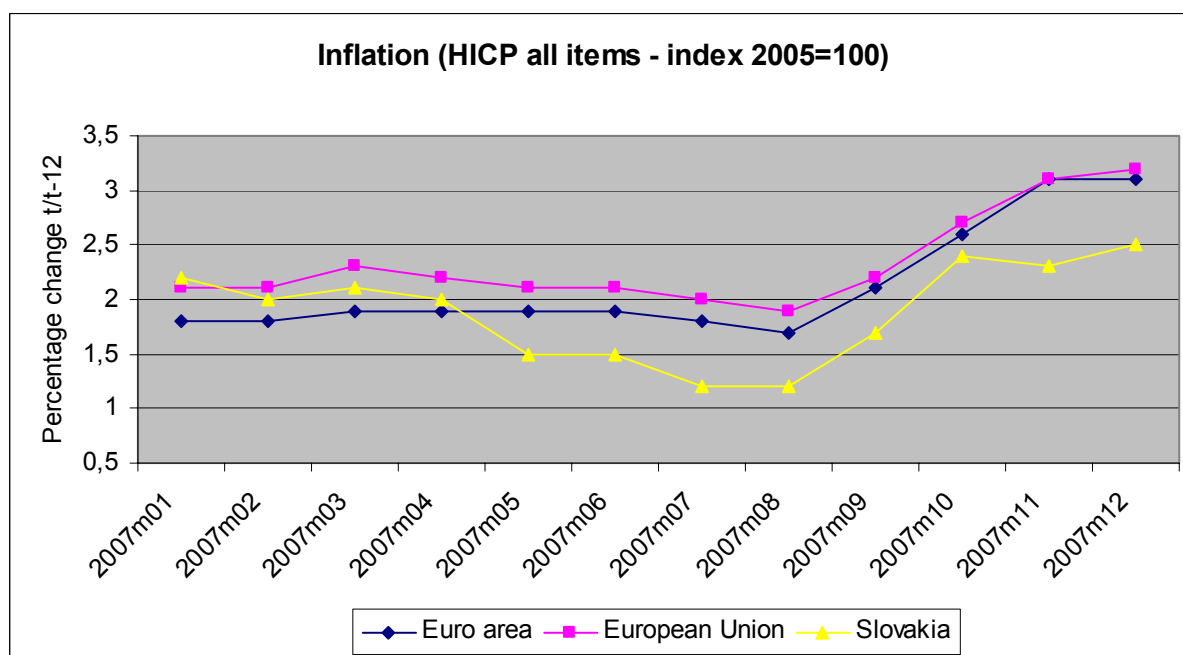
INFLÁCIA – Mesačný vývoj inflácie v roku 2007

Graf č. 1

Source: Eurostat

Graf č. 2

Source: Eurostat

Obavy z vývoja cien po vstupe do eurozóny boli spoločné pre všetkých jej nových členov. Slovinsko, Malta či Cyprus rozbehli iniciatívy, ktoré zabránili maloobchodníkom zneužívať situáciu. Napríklad, v rámci iniciatívy FAIR (Fair-pricing Agreements in Retailing) sa zaviazalo 5000 maltských obchodníkov, že **nebudú neopodstatnene zvyšovať svoje ceny** a budú správne zobrazovať ceny v oboch menách. Na strane spotrebiteľov zase existuje ostražitosť pri odhaľovaní prípadov zneužívania situácie. Táto ostražitosť je však potrebná nielen za začiatku dvojitého oceňovania, ale treba sa pripraviť na dlhodobejšiu aktivitu a poučiť sa zo slovinského prípadu, kde ostražitosť bola vysoká iba v prvých týždňoch po zavedení eura.

Posilňovanie slovenskej koruny za posledné obdobie je potešujúcou skutočnosťou. Odráža sa tu zdravý ekonomický vývoj a dôvera v slovenskú ekonomiku. Je prínosom aj pre občanov cez zlacňovanie

dovozov tovarov a služieb. **Posilňovanie meny nie je nekonečný proces;** existujú určité saturačné hranice, dokedy sa môže mena spevňovať. Na druhej strane je potrebné si však uvedomiť, že pre podniky, ktoré sú zamerané na export, posilňovanie znamená nižšie príjmy, čo sa prejavuje na ich ekonomickom výsledku. Preto vstup do eurozóny vytvorí stabilnejšie ekonomické prostredie aj pre firmy, podnikateľov a umožní im udržateľne sa rozvíjať a pritiahne to aj viac investícií.

Častokrát počúvame hlasy, že **susedné krajiny** čakajú so vstupom do Eurozóny a že my sa ponáhľame. V žiadnom prípade by nemalo ísť o preteky, ako tomu nešlo ani v prípade rozširovania EU v roku 2004. Každá krajina bola posudzovaná individuálne na základe dosiahnutých výsledkov v procese rozširovania. Ak však krajina **dodrží stanovený termín, lepšie dokáže odhadnúť svoje sily, a schopnosti a dokáže sa prispôbiť náročným kritériám, stáva sa dôveryhodnejšou**. Prijatie eura je dôkazom zdravého ekonomického vývoja krajiny, stability cien, a vytvára sa aj stabilnejšie prostredie vo verejných financiách.

Taktiež bolo opakovane počuť argument, že Komisia preferuje **blokové vstupovanie** do eurozóny (spoločne V4 alebo pobaltské krajiny). Tu by som chcel opätovne zdôrazniť, že to nie je pravda, čo dokazuje aj doterajšie rozširovanie. Komisia posudzovala 4 žiadosti o rozširovanie, z toho tri odporučila a jednu zamietla. Realita potvrdila, že rozhodnutie Komisie bolo správne. Litva nespĺňala inflačné kritérium ani (tesne) nominálne, ani z dlhodobého hľadiska udržateľne. V prípade Slovinska nastal v roku 2007 výraznejší nárast cien, ale tento však nesúvisí výlučne so zavedením eura, ktorému možno pripísať 0,6 p.b. na zvýšení inflácie. Na rast inflácie vplýval najmä rastúci dopyt, nárast cien potravín a energií ako i skutočnosť, že Slovinsko zaznamenalo historicky najnižšiu mieru nezamestnanosti a zároveň presiahlo svoje kapacitné možnosti a začalo sa boriť s nedostatkom kvalifikovanej pracovnej sily.

Záver

Najhoršie by bolo, keby sme začali špekulovať alebo polemizovať či teraz ÁNO alebo NIE do eurozóny, pretože toto nie je o nejakých pocitových rozhodnutiach. Musí to byť veľmi **racionálne a zároveň konsenzuálne, stabilné rozhodnutie**. To znamená, že vstup do eurozóny si vyžaduje súhlas a stálosť stratégií na **politickej i spoločenskej úrovni**. Krajina len vtedy môže byť úspešná v takýchto náročných súvislostiach ako je integrácia, ak nemení svoju orientáciu, nespochybňuje svoje vlastné ambície, nemení ciele a priority, ale **zodpovedne a vytrvalo** na nich pracuje.

Bez existencie eura by sme v súčasnosti oveľa viac pocítovali historicky najvyššie ceny ropy, oveľa viac by na nás vplývala kríza na americkom finančnom trhu. Tým, že táto zóna stability má aj svoje konkrétne nástroje a Slovensko je už na ňu naviazané, výrazne to pomáha aj nášmu rozvoju. Ak sa staneme jeho plnohodnotnou súčasťou, tak tento vnútorný rozvoj sa môže ešte viac posilniť. Nie však automaticky, ale pokračujúcou sústredenosťou **na ďalšie dôležité stratégie a reformy**. Napríklad, na regionálny rozvoj, na skutočné vytváranie podmienok pre vedomostnú ekonomiku, pre inovácie a pre lepšie podnikateľské prostredie. Samotný vstup do eurozóny problémy a výzvy nevyrieši. Môže tomu však výrazne napomáhať, ak je krajina na tieto výzvy sústredená a dlhodobo na nich pracuje.

Ostáva 349 dní do plánovaného zavedenia eura na Slovensku. Máme pred sebou niekoľko veľmi **náročných mesiacov** a zopár **klúčových dátumov**. **Koncom januára** (30. 1. 2008) prijme Európska komisia svoje odporúčania pre stanovisko Rady k aktualizovanému konvergenčnému programu Slovenska. **V máji Komisia a ECB predložia svoje posudky**, či Slovensko spĺňa kritériá na prijatie spoločnej meny. Rada ministrov

definitívne rozhodne v júni/júli a stanoví neodvolateľný konverzný kurz medzi korunou a eurom.

Proces vstupu Slovenska do eurozóny je náročný proces, ktorý treba zvládnuť nielen technicky, ale hlavne **ekonomicky a sociálne**. Dotkne sa všetkých obyvateľov krajiny. Preto je dôležité, aby sme na to boli dobre pripravení. Na integrácii získavajú, ako doteraz, tí, ktorí sú pripravení a aktívni. Tí, ktorí dokážu chápať súvislosti a využívať ich pre svoj prospech a pre prospech spoločenstva, v ktorom žijú.

Som presvedčený, že Slovensko môže byť úspešné aj po roku 2009 so spoločnou európskou menou. Napokon, dôveryhodná európska mena je už dnes jednou z dôležitých podmienok pre stabilitu a pre ďalší hospodársky rast a celkový rozvoj Európskej únie a jej členských krajín.